

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 WRZEŚNIA 1934 R.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY A KSZTAŁCENIE CHEMIKÓW

Dn. 1 września r. b. „Kurjer Poranny” umieścił obszerny artykuł p. t.: „Kształcenie chemików — potrzebą chwili”, napisany na podstawie materiałów, zebranych i opracowanych przez p. Prof. Józefa Zawadzkiego.

Artykuł ten zasługuje na zupełnie szczególną uwagę, gdyż podaje próbę zestawienia subsydjów i dotacji, jakie przez przemysł chemiczny były w ostatnich latach przeznaczone na cele, związane z kształceniem chemików. Prof. Zawadzki cytuje więc przedewszystkiem dwa stale istniejące fundusze naukowe przy Wydz. Chemji Politechniki Warszawskiej. Sp. Akc. „Radocha” utworzyła więc fundusz w wysokości ok. 200 tysięcy złotych, od którego odsetki przeznaczane są na stypendja dla młodych chemików, którzy ukończyli studia i prowadzą nadal badania naukowe. Sp. Akc. „Wysoka” utworzyła fundusz na laboratorja badania cementu imienia B-ci Eigerów. Na fundusz ten wpłynęło dotychczas ok. 80 tysięcy złotych.

Ponadto od szeregu firm wpływają niestałe ofiary na prace laboratoryjne, wydawnictwa naukowe, organizacje kongresów i t. p.

Zbliżający się początek roku akademickiego z natury rzeczy każe zatrzymać się dłużej nad sprawą kształcenia studentów chemji technicznej. Jak wiadomo, Politechnika Warszawska nie posiadała dostatecznych pomieszczeń dla przeszło 4.000 studentów. Ponadto, dawniejsze pracownie nie były przystosowane do potrzeb chwili bieżącej. W dziedzinie chemji nauczanie technologii weszło na zupełnie nowe tory. Postęp techniki w chwili dzisiejszej w stosunkowo mniejszym stopniu zależy od prac typu najściślej laboratoryjnego, gdyż większe znaczenie ma obecnie badanie podstaw fizyko-chemicznych różnych czynności technologicznych, oraz stosowanie nowych sposobów pracy (np. bardzo wysokich ciśnień), naogół — dojsie do celu w sposób najprostsz i najtańsz, ale właśnie dlatego wymagający udoskonalonej aparatury.

Pomieszczenia chemiczne w Politechnice Warszawskiej nie pozwalały dotychczas na postawienie nauczania technologii chemicznej w takiej właśnie płaszczyźnie. Niezbędne było umo-

żliwienie studjum procesów w warunkach, możliwie zbliżonych do technicznych. Toteż parę lat temu przystąpiono do budowy gmachów technologicznych, którą prowadzi „Towarzystwo Studjum Technologicznego”, pod wysokim protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Dziś już czynny jest instytut metalurgji i metaloznawstwa, niebawem nastąpi uruchomienie nowych zakładów.

Że praca dała owoce — zawdzięczać to należy gorącemu poparciu władz państwowych i ofiarności przemysłu prywatnego. Decydujący wpływ na powstanie nowych placówek wywarło przeznaczenie 500.000 zł., postawionych przez Zakłady Solvayowskie do dyspozycji niedawno zmarłego Zygmunta Toeplitza — z okazji jego 40-letniego jubileuszu pracy technicznej. Zygmunt Toeplitz, wybitny przemysłowiec i dobry obywatel, postanowił przelać tę sumę na cele urządzeń i aparatury zakładów technologii chemicznej. Jako warunek postawiono, aby suma ta była użyta wyłącznie na urządzenia i przyrządy, natomiast aby budynek został wzniesiony z innych funduszków. Postanowienie to skierowało całą sprawę na tory realne, posypały się ofiary przemysłu: listę ofiar zapoczątkowała fabryka chemiczna „Rędziny”, przemysł cementowy ofiarował bezpłatnie połowę niezbędnego cementu, ponadto zgłoszono wiele innych obietnic, które zapewne będą dotrzymane.

Fundacja Solvayowska imienia Zygmunta Toeplitza odgrywa jeszcze inną doniosłą rolę. Do chwili bowiem wydatkowania całej sumy na wspomniane cele, Tow. Solvay wypłaca procenty w wysokości 8 od sta, przeznaczone na stypendja dla młodych chemików. Ze stypendjów tych korzystało dotychczas ok. 100 osób, z wielkim pożytkiem dla rozwoju chemji w naszym kraju.

P. Prof. Zawadzki kończy swój artykuł apelem do kół przemysłowych i handlowych, które powinny podążać za mądrą inicjatywą i przykładem zmarłego Zygmunta Toeplitza, przyczyniając się do ostatecznego rozwiązania tak ważnego w naszym kraju zagadnienia kształcenia chemików.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY WOBEC POWODZI

Przeprowadzana na terenie przemysłu chemicznego akcja przyścia z pomocą ofiarom powodzi, spotkała się z należytem zrozumieniem — o czym świadczą osiągnięte rezultaty.

Wobec powągi chwili nieomal wszystkie zrzeszone przedsiębiorstwa oraz znaczna część pozazwiązkowych pośpieszyły z natychmiastową i gorliwą ofiarnością. Poważne ofiary zostały również złożone przez zagraniczne firmy chemiczne, naskutek oddziaływania na nie zaprzyjaźnionych przedsiębiorstw krajowych. Pozostałe nieliczne fabryki niewątpliwie spełnią swój obowiązek społeczny.

W uzupełnieniu list ofiarodawców, opublikowanych w poprzednich numerach „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”, ogłaszamy dalsze ofiary, złożone przez fabryki chemiczne, z wyjątkiem tych ofiar, które pragną kryć się w cieniu samarytańskiej skromności:

„Electra” Société pour L'Electricité	
Appliquée w Bazylei	fr. szw. 5.000.—
Zakłady „Elektro” Sp. z o. p.	zł. 2.000.—
Hutnicze Zakł. Chem. Sp. Akc.	zł. 1.200.—
Fabryka Chemiczna „Gzich�w” Sp. Akc.	zł. 500.—
Fabryka Chemiczna Wola Krzysztoporska (dalsze)	zł. 500.—
Two. „Elektryczno�” Sp. Akc. dary w naturze i	zł. 480.—
Fabr. Przetw. Chem. „Rędziny” Sp. Akc. dary w naturze i	zł. 335.—
Fabr. Bieli Cynkowej „B. i J. Inwald”	zł. 300.—
Sp. Akc. „Huta Feniks”	zł. 300.—
J. D. Potoka Synowie Sp. Akc. dary w naturze i	zł. 287,50
L. Nasiorowski	zł. 250.—
Fabryka Waty „Valetudo”	zł. 50.—
oraz Antoni Jankowski 0,5% od wypłat w ciągu 3 miesięcy.	

Z przeprowadzonej przez Związek ewidencji wynika, że w większości przedsiębiorstw chemicznych ogól pracowników umyslowych i fizycznych opodatkowa  się na rzecz akcji powodziowej w wysokości przewidzianej przez centralne organizacje, reprezentujące zrzeszonych pracowników umyslowych i fizycznych, mianowicie 1 do 2% od pensyj miesięcznych pracowników umyslowych w ciągu 3 miesięcy i 1% od zarobków pracowników fizycznych w ciągu dwóch do trzech miesięcy, w zależności od warunków lokalnych.

W celu usprawnienia zbierania zadeklarowanych przez pracowników sum, byłoby wskazane by pracodawcy, za zgodą pracowników, potrącali je przy wypłacie zarobków. Zainkasowane sumy należy wpłaca  do miejscowych komitetów pomocy ofiarom powodzi, lub do P.K.O. na konto w sciwego Komitetu wojewódzkiego, lub wreszcie do P. K. O. Nr. 2200 — Ogólno Polski Komitet Pomocy Powodzianom.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „L. Spiess i Syn” przyst pi  do produkcji lanoliny, która sprowadzana była dotychczas z zagranicy. Lanolina znajduje szerokie zastosowanie przy wyrobie leków, w kosmetyce do wyrobu kremów, emulsyj i t. p., oraz w technice przy natłuszczeniu skór, pasów napędnych i t. p.

Pomimo do c znacznego w kraju naszym spożycia, wynoszącego kilkadziesi  tonn lanoliny rocznie, Polska nie produkowała dotychczas tego artykułu.

Wypuszczenie na rynek polskiej lanoliny pozwoli na całkowite zaniechanie zbędnego już teraz importu i przyczyni się w ten sposób do dalszej aktywizacji naszego bilansu handlowego.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Nawiązując do notatki zawartej w Nr. 15 „Wiadomości” podajemy niektóre postanowienia Protokołu dodatkowego do traktatu handlowego polsko-fińskiego, interesujące przemys l chemiczny.

Zniżki lub stabilizacje ceł przyznane przez Finlandj  — Polsce są następujące:

Poz. tar. celnej fińskiej.	
636	(Miedź, nikiel, cyna, cynk i inne metale specjalnie niewymieniono jak również ich stopy oraz wyroby z nich). Nieobrobione, jak również ziarkowane; w prętach, luta cynowa, monety miedziane i niklowe, anody.
	a) Miedź i cynk nieobrobione bez c�a
	b) Inne bez c�a.
ex 845	a) Biel o�wiana, biel cynkowa, minja o�wiana i siarczan baru (biel trwała). 0.40 Mk. f. 1 kg.
875	Proch górniczy. 1.80 Mk. f. 1 kg.
920	W�glik wapnia, karborundum (w�glik krzemu), inne w�glik si specjalnie niewymienione. 0.30 Mk. f. 1 kg.

Doda  należy, że protokoł ograniczy  wzajemne korzystanie z klauzuli największego uprzywilejowania. Polska zrzekł się korzystania z ceł konwencyjnych, przyznanych przez Finlandj  W. Brytanji a dotyczących niektórych wyrobów w lkienniczych, natomiast Finlandja zrzekł się korzystania z ceł konwencyjnych przyznanych Czechos wacji i Szwecji w następujących pozycjach polskiej taryfy celnej:

733 p. 2.	Obuwie gumowe.
737	Rękawice gumowe przezroczy�te
p. 1.	i z gumy pra�kowanej.
p. 2.	Inne.

Towary fińskie, clone według tych pozycji, opłaca  b d  stawki autonomiczne II kolumny taryfy.

Ponadto zawarty został układ kontyngentowy polsko-fiński. Ze względu na brak reglamentacji (z wyjątkiem węgla) w Finlandji, układ ten dotyczy kontyngentów udzielonych przez Polskę.

Protokół celny prowizorycznie wprowadzono w życie dn. 25 lipca r. b.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 25 „Informatora Eksportowego”).

Finlandja. Z dniem 25 sierpnia wygaśł traktat handlowy z Hiszpanją. Obecnie zatem towary polskie wywożone do Hiszpanji oraz towary hiszpańskie przywożone do Polski, nie korzystają z klauzuli największego uprzywilejowania. Obroty towarami zakazanymi odbywają się na zasadach handlu kompensacyjnego.

Francja. Globalne podwyższenie ceł o 4%.

Kuba. Zniesienie ograniczeń wypłat zagranicznych z dniem 14.VII 1934.

Litwa. Zniżki celne na: superfosfaty, opony samochodowe.

Rumunja. Projektowane podwyższenie opłat licencyjnych.

Włochy. Zakaz przywozu: celuloиду, superfosfatów mineralnych i kostnych

Z przedstawicielem Konsulatu Rzeczypospolitej w Amsterdamie omówione zostały szczegółowo możliwości zbytu w Indjach Holenderskich.

Firma hiszpańska, produkująca esencje i ekstrakty, interesuje się importem wszelkiego rodzaju produktów chemicznych z Polski.

KRONIKA

Dn. 13 września r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego R. P., poprzedzone wspólną fotografią członków Zarządu, wykonaną z okazji zakończenia drugiej setki posiedzeń Zarządu, w kolejności zebrań od chwili założenia Związku.

Zarząd na 201-em posiedzeniu zajmował się sprawą przepisów wykonawczych do nowego prawa przemysłowego, w szczególności w zakresie uzdolnień zawodowych do prowadzenia przemysłu chemicznego, oraz w odniesieniu do tych postanowień prawa przemysłowego, które dotyczą koncesjonowania fabryk barwników i półproduktów organicznych.

Ponadto, Zarząd zapoznał się z bieżącym stanem prac traktatowych.

Nawiązując do wiadomości o wosku ziemnym (ozekerycie) w poprzednim numerze naszego wydawnictwa komunikujemy, że eksploatacją wosku ziemnego zajmuje się Sp. Akc. „Borysław” dla przemysłu wosku ziemnego i oleju skalnego w Borysławiu, dokąd należy się zwracać o szczegółowe informacje, oferty i t. d.

Podajemy do wiadomości, że ukazała się aktualna i dobrze opracowana broszura p. t. „Co każdy wiedzieć powinien o zasadach obrotu obligacjami Pożyczki Narodowej” z przedmową Ko-

misarza Generalnego Pożyczki. W 4-ch działach broszury umieszczone są Rozporządzenia Ministra Skarbu i Obwieszczenia Komisarza Generalnego; przejrzysty układ materiału umożliwia każdemu posiadaczowi obligacji Pożyczki szczegółowo zapoznać się z uprawnieniami, przysługującymi mu w zakresie przelewów, kaucyj, podatków i t. p. Broszurę nabyć można w administracji wydawnictwa, Warszawa, Marymoncka 5, cena wynosi zł. 1.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 74 z dn. 22 sierpnia r. b. ukazało się pod poz. 702 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 1 sierpnia 1934 o opłatach za analizy w Państwowym Zakładzie Higjenu.

Rozporządzenie to ogłasza nową takse za czynności analityczne, zastępując w ten sposób dawną takse, niezmienianą od r. 1925.

W Dz. Ust. Nr. 75 z dn. 28 sierpnia r. b. ukazało się pod poz. 704 Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dn. 8 sierpnia 1934, w sprawie przywozu z zagranicy surowców i przetworów pochodzenia zwierzęcego.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, przywóz tranu może być skuteczniejszy wyłącznie przez urzędy celne pierwszej klasy, przyczem tran powinien być zawarty w szczelnym opakowaniu. Nie są natomiast potrzebne świadectwa zdrowotne; Rozporządzenie to jest o tyle ważne, że dotychczas urzędy celne w pewnych wypadkach żądały przedstawienia świadectwa weterynaryjnego przy sprowadzaniu tranu.

Niezbędne jest natomiast przedstawienie odpowiednich świadectw weterynaryjnych przy sprowadzaniu z zagranicy: suchych i prasowanych kopyt, racic i rogów, tudzież mąki z tych materiałów.

W Dz. Ust. Nr. 79 z dn. 6 b. m. ukazało się pod poz. 741 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 sierpnia 1934 o budowie i stanie technicznym wytwórnicy acetylenowych.

Rozporządzenie to obejmuje szczegółowe przepisy, dotyczące wytwórnicy; wchodzi w życie dn. 6 marca 1935 r.

W „Monitorze Polskim” Nr. 198, 199, 201, ukazały się zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 29 sierpnia 1934 r. o wyborach do Izb Przemysłowo-Handlowych: w Warszawie, w Katowicach, w Wilnie, w Lublinie, w Łodzi, w Sosnowcu.

Wybory do tych Izb odbędą się więc w tym samym czasie, na podstawie jednolitej ordynacji wyborczej, obowiązującej we wszystkich Izbach. Istotna różnica między dawnym systemem wyborów do Izb a systemem obecnym polega na zastosowaniu wyborów proporcjonalnych (nie zaś jak dotychczas na nazwiska) we wszystkich 3-ch sekcjach Izb. Wybory ogólne do Izb odbędą się — w wyniku powołanego zarządzenia — z początkiem listopada r. b.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.		Cena zł.
Aceton	420.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—	" rogowa 13/14%N	35.—
" czysty 99%	300.—	Naftalin surowy prasowany	28.00
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53	" czysty w łuskach	52.50
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25	Octan sodu	120.—
Azotan amonu	100.—	" ołowiu	200.—
Azotyn sodowy	120.—	Oleina	175.—
Benzol handlowy 90%	92.—	Oleum 20%	18.—
" czysty	104.—	Olej lniany	145.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50	* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Boraks	90—100.—	* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Chlor ciekły	115.—	Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8.00
Chlorek cynku 50° Bé	30.—	Smola preparowana	16.50
*Chlorek wapna bielący	30.06	Saletra amonowa	100.—
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22.—	Saletra potasowa	130.—
Chlorobenzol	165.—	* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28.10
Chloroform czysty	800.—	* Salmjak raf.	120.—
" "pro narcosi"	1.800.—	Siarczan amonu	23.70
Eter siarkowy	450.—	* Siarczan miedzi	65—75.—
Fenol czysty	265.—	* Siarczek sodu 60/62%	64.—
Formalina 40%	210.—	Soda amonjakalna	22.05
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—	* " kaustyczna	54.—
" techniczna 85/88%	150.—	Sól glauberska krystaliczna	7.00
Karbolineum	29.75	Stearyna	155.—
Klej kostny	230.—	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Klej skórny	250.—	Toluol czysty	115.—
Krezol czysty	128.—	Woda amonjakalna chem. czysta zaw. + 25% NH ₃	60.—
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95.—	Żelatyna techn.	400.—
Kwas mrówkowy 80%	235.—		
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00		
" solny 19°/21° Bé	9.50		
" octowy techn. 30%	85.—		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, 584-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-sa podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94. Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
		Żelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11